

Lastenkirurgia

Suonensisäiseen ravitsemukseen liittyvän maksavaurion syy selviämässä

Pitkäkestoiseen suonensisäiseen ravitsemukseen liittyvä maksavaurio on etenkin suolisairailta vastasyntyneillä yleinen ja vakava komplikaatio, joka voi johtaa maksakirroosiin. Sen perimmäinen syntymekanismi on säilynyt pitkään epäselvänä.

Yhdysvaltalaiset tutkijat osoittivat kokeellisesti, että suoneen annosteltavan rasvan sisältämä kasvisteroli stigmasteroli aiheutti kolestaattisen maksavaurion lisäksi maksan tulehdussolujen aktivoitumisen, kun stigmasteroli kertyi seerumiin ja maksakudokseen hiirillä, joille aiheutettiin kemiallinen suolen limakalvovaurio. Samaan aikaan hiirillä todettiin maksasoluista sappihappoja, bilirubiinia ja steroleita poistavien kuljetusproteiinien sekä niitä säätelevien tumareseptoreiden ilmentymisen häiriintyminen.

Muutoksia ei todettu, jos suoneen annosteltu rasva korvattiin kasvisteroleita sisältämättömällä kalaöljyllä, mutta ne palautuivat, kun kalaöljyyn lisättiin keinotekoisesti stigmasterolia. Sappihappoja ja bilirubiinia poistavien kuljetusproteiinien ilmentymisen häiriintymistä ei myöskään todettu, kun hiiriä hoidettiin suoleen annetulla laajakirjoisella mikrobilääkkeellä.

Tutkimuksen perusteella kalaöljyn maksaa suojaava vaikutus ei johdu öljystä itsestään vaan siitä puuttuvista kasvisteroleista. Myös suolen limakalvovauriolla ja siihen liittyvällä bakteerien translokaatiolla vaikuttaa

olevan keskeinen merkitys suonensisäiseen ravitsemukseen liittyvän maksavaurion synnyssä. (El Kasmi KC ym. *Sci Transl Med* 2013;5:206ra137)

Maksan embryonaalinen sarkooma

Maksan embryonaalinen sarkooma on harvinainen, mutta hepatoblastooman ja hepatosellulaarisen karsinooman jälkeen lasten kolmanneksi yleisin pahanlaatuisen maksakasvain.

Puolalaiset ja espanjalaiset lastenkirurgit raportoivat yhteensä 16 potilasta kuluneen 30 vuoden ajalta. Keskimääräinen ikä diagnoosihetkellä oli 7 vuotta, ja 75 % oli poikia. Kaikki saivat neoadjuvanttihoitoa, ja 13 lapsen kasvain poistettiin resektiolla. Kahdella maksan ulkopuolelle levinnyt kasvain ei reagoanut sytostaattihoidoihin, ja yhdelle tehtiin maksansiirto laaja-alaisen maksaan rajoittuneen kasvaimen vuoksi. Kolme potilaista menehtyi, ja yli 80 % oli elossa 6–11 vuoden kuluttua leikkauksesta.

Raporttien perusteella lasten embryonaalisen sarkooman hoitotulokset vaikuttavat siis lähes yhtä hyviltä kuin hepatoblastooman. (Ismal H ym. *J Pediatr Surg* 2013;48:2202, Chocarro G ym. *Pediatr Surg Int* 2013;29:1261)

Gastrostooman pitkäaikaistulokset

Perkutaanista endoskooppisesti asetettavaa gastrostoomaa käytetään lapsilla yleisesti riittävän ravitsemuksen turvaamiseksi erilaisissa nielemishäiriöissä, syömisvaikeuksissa ja

aliravitsemustiloissa.

Bostonilaiset lasten gastroenterologit selvittivät gastrostooman pitkäaikaistuloksia 138 potilaan aineistossa. Puolella gastrostooma poistettiin tarpeettomana keskimäärin kymmenen vuoden jälkeen. Yhteensä 15 lapsella (11 %) todettiin vähintään yksi merkittävä gastrostoomaan liittyvä komplikaatio, joista yleisimpiä olivat sairaalahoitoa vaatinut gastrostooma-aukon ympäristön selluliitti ja stooman irtoaminen. Valtaosa komplikaatiosta ilmaantui kahden vuoden kuluessa gastrostooman laitosta. (Maireade E ym. *Pediatr Gastroenterol Nutr* 2013;57:663)

Tyräsäkki ja orkidopeksia

Lateraalisen tyräsäkin eli processus vaginaliksen sulku on perinteisesti kuulunut laskeutumattoman kiveksen kirurgiseen hoitoon.

Italialaiset lastenkirurgit tekivät yhteensä 147 orkidopeksiaa, joista 122:ssa he vain katkaisivat processus vaginaliksen sen sulkemisen sijaan. Kenellekään potilaista ei kehittynyt 3–4 vuoden seurannassa nivustyräätä tai hydroseeleä. Raportin perusteella processus vaginaliksen sulku ei ole välttämätöntä orkidopeksian yhteydessä. (Ceccanti S ym. *Hernia* 2013; painossa)

MIKKO PAKARINEN
Lasten ja nuorten
sairaala, HUS